

Artykuł I. Sygnatura akt VIII U 1738/13

Artykuł II. Uzasadnienie

Decyzją z dnia 20 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił Z. S. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego a jedynie 22 lata, 3 miesiące i 17 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony Z. S. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Przedmiotowej decyzji zarzucił błędne ustalenie, iż nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał wcześniej zaprezentowane stanowisko. Wskazał ponadto, że ubezpieczony nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających wykonywanie przez niego pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S. urodził się (...). Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 22 lata, 3 miesiące i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnych okresów pracy w szczególnych warunkach.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 1 września 1968 roku do dnia 26 sierpnia 1969 roku zatrudniony był w Zakładach (...) w G. w pełnym wymiarze czasu pracy jako pracownik młodociany – uczeń w zawodzie ślusarza – mechanika na podstawie umowy o naukę zawodu.

/dowody: świadectwo pracy koperta k. 80; umowa koperta k. 80; dowód z przesłuchania w charakterze strony płyta CD k. 116/

W okresie od 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1971 roku uczęszczał do Zasadniczej Szkoły (...) dla pracujących Przedsiębiorstwa (...) w G., gdzie uczył się w zawodzie monter rurociągów przemysłowych. W tym czasie w okresie od 17 listopada 1969 roku do końca nauki był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. na podstawie umowy o naukę zawodu.

/dowody: świadectwo szkolne k. 8 – 9; legitymacja ubezpieczeniowa k. 10 – 12; pismo k. 101; arkusz ocen k. 102 – 103; dowód z przesłuchania w charakterze strony płyta CD k. 116/

W okresie od 11 października 1971 roku do dnia 31 lipca 1988 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w G.. W okresie od dnia 11 października 1971 roku do dnia 28 października 1972 roku, kiedy to rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej, zajmował stanowisko pomocnika montera instalacji sanitarnych, którą to pracę do dnia 30 czerwca 1971 roku wykonywał w ramach nauki zawodu i pracę wykonywał 3 dni w tygodniu zaś kolejne 3 dni poświęcał na naukę w szkole. Po powrocie z wojska w dniu 16 listopada 1974 roku powierzono mu obowiązki spawacza. Obowiązki te wykonywał do końca zatrudnienia, tj. do dnia 31 lipca 1988 roku. W tym czasie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze metodą elektryczną i gazową na budowach, np. spawał węzły ciepłownicze czy rury wodociągowe.

/dowody: pismo k. 56v, 57 – 57v; zeznania E. G. płyta CD k. 76; zeznania B. S. płyta CD k. 76; karty zarobkowe koperta k. 109; świadectwo pracy koperta k. 109; dowód z przesłuchania w charakterze strony płyta CD k. 116/

W okresie od 1 sierpnia 1988 roku do dnia 28 lutego 1990 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnej. Z kolei w okresie od 1 marca 1990 roku do dnia 30 września

1992 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku monter – spawacz. Pomimo zajmowania różnych stanowisk ubezpieczony w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze. Prace, które wykonywał polegały na spawaniu rur w wykopach, pomieszczeniach oraz na wysokości. Ponadto spawał rury instalacyjne centralnego ogrzewania oraz rury gazowe.

/dowody: zeznania T. P. płyta CD k. 88; świadectwo pracy k. 21, 22 akt ubezpieczeniowych/

W okresie od 2 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1993 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w R. na stanowisku monter – spawacz.

/dowody: świadectwo pracy k. 25 akt ubezpieczeniowych/

W okresie od 1 czerwca 1994 roku do dnia 30 listopada 1994 roku zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku montera.

/dowody: świadectwo pracy koperta k. 68/

W okresie od 11 kwietnia 1996 roku do dnia 22 maja 1996 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku monter – spawacz autogeniczny w (...) w G..

/dowody: świadectwo pracy k. 29 akt ubezpieczeniowych/

W dniu 6 września 2013 roku złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 20 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

/okoliczności bezsporne/

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych i aktach osobowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd ponadto dał wiarę zeznaniom świadków E. G., B. S. i T. P. oraz zeznaniom ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony albowiem zeznania te były spójne i wzajemnie się uzupełniały. Nadto znalazły one odzwierciedlenie w pozostałym zebranym w sprawie materiale dowodowym w szczególności w aktach pracowniczych ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego jako zasadne zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo ubezpieczonego do emerytury określonej w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013, Nr 1440), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet, okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony swoje prawo do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym wiąże z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, a zatem stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wymaganym jest, aby wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), t.j. pracy wymienionej w wykazie A tegoż rozporządzenia.

Wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Jednocześnie wskazać należy, iż zgodnie z treścią przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 cytowanej ustawy okresami składkowymi są m.in. okresy ubezpieczenia oraz okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby. Okresem ubezpieczenia, zgodnie z art. 4 pkt 5 tejże ustawy, jest okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie zaś z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia:

a) na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową,

b) obywateli polskich za granicą - w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach lub misjach specjalnych, a także w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, do których zostali delegowani lub skierowani; dotyczy to również członków rodziny delegowanego lub skierowanego tam pracownika, którzy podjęli zatrudnienie w tych placówkach w czasie pobytu za granicą,

c) obywateli polskich za granicą - w organizacjach międzynarodowych, zagranicznych instytucjach i w zakładach, do których zostali skierowani w ramach współpracy międzynarodowej lub w których byli zatrudnieni za zgodą właściwych władz polskich; zgoda nie jest wymagana w stosunku do pracowników, którzy wyjechali za granicę przed dniem 9 maja 1945 r.,

d) obywateli polskich za granicą - u innych pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce;

oraz zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 roku. Zatrudnienie młodocianych po 8 maja 1945 r. a przed 1 stycznia 1975 r. regulowały: przepisy Dekretu z dnia 2 sierpnia 1951 r. o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych w zakładach pracy (Dz. U. Nr 41, poz. 311 ze zm.) oraz wydanego z upoważnienia tego Dekretu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1952 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 135), ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przy przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) w rozumieniu których młodocianymi są osoby, które ukończyły 14 lat, a nie przekroczyły 18 lat życia. Dolną granicę wieku młodocianego pracownika podwyższono do 15 lat ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160). Okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10 ww. ustawy). Pogląd taki wyraził również Sąd Najwyższy, aprobowany przez skład orzekający w niniejszej sprawie, wskazując, że okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce

zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy (por. wyrok z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 294). Wskazać jednocześnie należy, iż na uznanie okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako okresu składkowego nie ma wpływu fakt nie ukończenia przez niego w momencie rozpoczęcia pracy 15 roku życia. W tym zakresie wskazać należy, na aprobowany przez Sąd pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 15 lutego 2011 roku w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1731/10 zgodnie, z którym okresy zatrudnienia młodocianych na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 r. są okresami składkowymi, o jakich mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 u.e.r.f.u.s., których uznania nie warunkuje ukończenie przez zatrudnionego 15. roku życia, a jedynie wykonywanie pracy na podstawie indywidualnej umowy o naukę zawodu. Podnieść również należy w tym zakresie, że nieukończenie przez niego 15. roku życia (art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r.) w dniu 1 września 1968 roku nie może rodzić dla ubezpieczonego - jako młodocianego pracownika - ujemnych konsekwencji w zakresie uprawnień pracowniczych, jak i na gruncie ubezpieczeń społecznych, świadczenie pracy bez ważnej podstawy prawnej.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 rok życia, oraz że nie jest członkiem OFE. Kwestią sporną było zaś spełnienie przez niego przesłanki legitymowania się 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych oraz łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze powyżej 25 lat przebyłym do dnia 1 stycznia 1999 roku.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy w pierwszej kolejności Sąd zbadał czy ubezpieczony legitymuje się wymaganym 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony staż w powyższym wymiarze udowodnił w toku postępowania sądowego. Jako okresy składkowe uznać należało nie tylko okresy pracy ubezpieczonego, ale również okres odbywania przez niego służby wojskowej (art. 6 ust. 1 pkt 4 cytowanej ustawy) oraz, w oparciu o powyższe rozważania okres nauki zawodu. Dlatego też Sąd uznał jako okresy składkowe okresy: od 1 września 1968 roku do dnia 26 sierpnia 1969 roku, od 1 września 1969 roku do dnia 30 czerwca 1971 roku, od 11 października 1971 roku do dnia 31 lipca 1988 roku, od 1 sierpnia 1988 roku do dnia 28 lutego 1990 roku, od 2 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1993 roku, od 1 czerwca 1994 roku do dnia 30 listopada 1994 roku oraz od dnia 11 kwietnia 1996 roku do dnia 22 maja 1996 roku, które po zsumowaniu dają łącznie 25 lat, 7 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W dalszej kolejności Sąd zbadał czy ubezpieczony spełnił kolejną przesłankę niezbędną do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia, tj. legitymowanie się przez niego 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. W tym zakresie wskazać należy, iż zgodnie z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony legitymuje się 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Przypomnieć należy, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu żadnego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Tymczasem jak wynika z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego w okresie od 16 listopada 1974 roku, tj. powrotu z wojska, do dnia 31 lipca 1988 roku oraz w okresie od 1 sierpnia 1988 roku do dnia 30 września 1992 roku ubezpieczony, pomimo faktycznego zajmowania innych stanowisk, jak np. monter – spawacz, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach – pracę spawacza, wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 cytowanego rozporządzenia, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym, wykonując czynności takie jak spawanie węzłów ciepłowniczych, rur wodociągowych czy spawanie rur w wykopach, pomieszczeniach oraz na wysokości. Ponadto spawał rury instalacyjne centralnego ogrzewania oraz rury gazowe. Powyższe zostało potwierdzone przez wszystkich przesłuchanych w toku postępowania sądowego świadków. Uznając zatem powyższe okresy jako okresy pracy przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach wskazać należy, iż legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem zatrudnienia w tych warunkach, albowiem okres ten wynosi 17 lat, 10 miesięcy i 16 dni.

Odnosząc się zaś do argumentacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odnośnie braku świadectwa wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez zakład pracy wskazać należy, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem i utartą praktyką w postępowaniu przed sądami, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi, co też miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Innymi słowy aby móc stwierdzić w postępowaniu sądowym, iż ubezpieczony wykonywał w spornych okresach pracę w szczególnych warunkach, nie jest niezbędne przedłożenie przez niego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Mając zatem powyższe na uwadze, w ocenie Sądu ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do dochodzonego przez niego świadczenia.

Jednocześnie Sąd przyjął, iż zbędnym stało się badanie czy pozostałe zakwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresy są okresami wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach, albowiem okresy te nie miały wpływu na rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie. W tej sytuacji nie ma potrzeby, aby Sąd rozpoznający sprawę analizował wszystkie sporne okresy. Sąd zobligowany jest jedynie do wydania orzeczenia rozstrzygającego o prawie do świadczenia jako takiego.

W związku z powyższym Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia. Działając z kolei na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornych okresach, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie II wyroku, na podstawie przepisów art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., §4 ust. 1, §12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, Nr 461). Sąd uznał kwotę 60 zł za adekwatną do nakładu pracy pełnomocnika oraz wkładu pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej rozstrzygnięcia, mając na uwadze charakter sprawy.

Sędzia SO Iwona Szczygłowska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem .
3. przedłożyć z wpływem apelacji lub za 21 dni od zpo.

G., dnia

Sędzia SO Iwona Szczygłowska